

technika fejlődése és a női munka. — *Bornemann:* A parasztprobléma. — *Huber A.:* Kiegészítő biztosítás Thurgau kantonban. — *Wyss H.:* Az átlagértékek kiszámítása. — *Jacky W.:* Fagyasztott húsfogyasztás Svájcban. — *Bloesch H.:* A svájci ipar-

egyesület és törekvései a svájci vámegységesítésre. — *Wilhelm A.:* A közigazgatási statisztikai szolgálat új rendje Olaszországban. — *Lorenz J.:* „Exakt” vagy „hozzávetőleges” módszer a szezoningadozások kikapcsolásában?

◎ E G Y É B ◎

Összefoglaló helyzetjelentés.¹⁾

Résumé de la situation en Hongrie.¹⁾

Népmozgalom. — Munkanélküliség. — Gépjárműállomány. — Áralakulás. — Pénzüntézet betétek. — A részvények értéke. — Fizetéseképtelenségek. — Váltóóvások. — Gazdasági jelzőtábla.
Mouvement de la population. — Chômage. — Effectif des véhicules à moteur. — Formation des prix. — Dépôts en banque. — Indice des actions. — Insolvabilité. — Lettres de change protestées. — Tableau économique.

Mouvement de la population. En novembre 1928, on a contracté 13.468 mariages (19.3⁰⁰/₀₀). Le nombre proportionnel en dépasse deux fois la moyenne annuelle; d'ailleurs l'augmentation n'est pas extraordinaire: en novembre, les mariages sont toujours plus fréquents. Le nombre des naissances a été de 16.558; la proportion brute (23.7 pour 1000) en a été supérieure de 2.0 au mois correspondant de l'année dernière. Il y a eu 11.091 décès, soit 920 de plus qu'en novembre 1927; la proportion brute de la mortalité a été de 15.9, contre 14.6 au mois correspondant de l'année dernière. La mortalité infantile a également présenté des écarts considérables. Sur 100 naissances vivantes, il y a eu 17.7 décès de moins d'un an, contre 15.8 en novembre 1927. Il paraît qu'aucun mois du IIe semestre ne peut atteindre les nombres proportionnels relativement favorables du Ier semestre et que, dans ces circonstances, la mortalité infantile annuelle sera élevée. Le nombre des décès par tuberculose a été de 1132, soit 1.62 pour 1000 habitants.

L'accroissement naturel de la population a été de 5467 (7.8 pour 1000).

Chômage. En novembre, les Syndicats socialiste-chrétien et social-démocrate ont inscrit 13.154 chômeurs, soit 0.3% de plus qu'au mois précédent et 5.8% de plus qu'au mois correspondant de l'année dernière. Parmi les chômeurs, il y avait 11.650 hommes (88.7%) et 1.504 femmes (11.3%). Le nombre des hommes s'est élevé de 0.4%, tandis que celui des femmes a diminué de 0.1%.

Le nombre des chômeurs de Budapest (7.271) représentait 55.3% de tous les chômeurs; il a baissé

de 1.1% par rapport au mois précédent, cependant que celui des chômeurs de province a augmenté de 2.1%. Au point de vue de la profession, le chômage s'est accru dans l'industrie du bois (+27.4%), dans l'industrie du vêtement (+21.1%) et dans l'alimentation (+10.8%); il a diminué dans l'industrie du cuir (—35.9%), parmi les travailleurs intellectuels (—11.2%) et les employés d'hôtels et de restaurants (—6.6%).

Les Offices de placement ont enregistré 14.927 chômeurs, 6.182 offres et 4.343 placements. On a placé 29.1% des chômeurs (à Budapest 22.7%, en province 42.8%). Sur 100 offres on comptait 241 chômeurs (à Budapest 296, en province 172).

Effectif des véhicules à moteur. En novembre, l'effectif des véhicules à moteur s'est élevé à 24.088, dépassant de 312 unités, soit de 1.3%, celui d'octobre dernier et de 35.9% celui de novembre 1927. C'est le nombre des camions qui a le plus augmenté (+2%); celui des automobiles à personnes s'est accru de 1.4%; celui des automobiles de louage, de 1.3%; celui des autobus, de 1.2%; celui des motocyclettes, de 0.8%.

À Budapest, le nombre des véhicules à moteur s'est élevé à 13.378, présentant une augmentation de 80 unités (+0.6%) par rapport au mois précédent et représentant 55.5% de l'effectif de la Hongrie entière.

Formation des prix. En novembre dernier, l'indice des prix de gros a baissé en Hongrie de 138 à 137, soit de 1 point. Parmi les objets d'alimentation, les céréales ont continué à baisser; en outre, on constate une diminution considérable pour le prix de la graisse, de l'œuf et de la pomme de terre. La viande de boeuf, l'haricot et le beurre ont légèrement augmenté, mais puisque la hausse en a été bien inférieure à la baisse des autres vivres, l'indice des objets d'alimentation a en définitive diminué de 2 points. Dans le groupe

¹⁾ A külkereskedelmi forgalomról Szemlének „Magyarország külkereskedelme 1928 november havában” című cikkben számol be. — Pour le commerce extérieur, voir l'article intitulé „Commerce extérieur de la Hongrie en novembre 1928”.

des matières premières et produits de l'industrie, les prix n'ont pas trop changé. Le coton brut, les fils de coton, la laine brute et le bois de construction ont augmenté quelque peu, tandis que le prix du son et des tissus de laine a légèrement baissé.

L'indice du coût de la vie, y compris le loyer, est descendu de 119·3 à 118·3. Les prix des articles de vêtement, du chauffage et de l'éclairage sont restés stationnaires; l'indice des objets d'alimentation a diminué essentiellement (—2·5 points) par suite de la baisse de la graisse, de la farine à faire cuire, du sucre et de la pomme de terre. Les haricots ont continué à augmenter.

Sans les loyers, l'indice a diminué un peu moins: de 130·1 à 128·4.

Dépôts en banque. Aux 13 principales banques budapestoises et à la Caisse d'épargne postale, les dépôts d'épargne se sont élevés en novembre à 484·9 millions de pengős (+15·4 millions), atteignant 48·4% de l'effectif de 1913.

Les dépôts en comptes courants y ont monté de 865·3 millions de p. à 877·0 millions (+11·7 millions), dépassant de 2·4% l'effectif de 1913.

L'indice des actions, qui montre la formation de la valeur des actions cotées à la Bourse de Budapest, s'est élevé en novembre de 18·8 à 19·1. La tendance à la baisse, ayant duré depuis des mois, s'est arrêtée et la Bourse s'est quelque peu ranimée, mais en général les cours ne se sont pas affermis. Ce sont surtout les actions d'entreprises chimiques, de gaz, d'électricité, de mines et de briquettes qui ont haussé considérablement, tandis que les actions de minoterie et de raffineries de sucre ont légèrement baissé.

Insolvabilités. En novembre, le nombre des nouvelles insolvabilités s'est élevé de 105 à 114, dépassant de 8·6% celles du mois précédent. Le total des actifs a été en chiffres ronds de 5.657.000 pengős; celui des passifs 8.897.000 p. contre respectivement 4.153.000 et 6.909.000 p. au mois précédent. Le nombre des insolvabilités terminées s'est élevé de 62 à 95 (53·2% de plus qu'en octobre). Le total des actifs de celles-là a été de 1.941.000 de pengős; celui des passifs, de 3.605.000 p.

Des nouvelles insolvabilités, 29·8% ont eu lieu à Budapest: 34 cas avec 3.400.000 p. d'actif et 5.593.000 p. de passif. Des insolvabilités terminées, 31 (32·6%) l'ont été dans cette ville avec 976.000 pengős d'actifs et 1.779.000 pengős de passif.

Lettres de change protestées. Le nombre des lettres de change protestées en novembre montre tant en nombre qu'en valeur une diminution par rapport au mois d'octobre. Le nombre (9·844) en a été inférieur de 870 à celui

d'octobre et la valeur de 1.643.157 pengős à celle d'octobre, elle n'était que de 6.811.626 pengős.

A Budapest, il a été protesté 3.573 lettres de change (35·9% du nombre global), d'une valeur totale de 2.799.500 pengős (41·1% de celle de toutes les lettres de change protestées en Hongrie).

*

Népmozgalom. Magyarországon az 1928. év november havában 13.468 házasságot kötöttek, ami 1000 lélekre számítva 19·3-as házassági aránynak felel meg. Az évi átlagot kétszeresen is meghaladó magasságú arányszám, szokásos november havi nagyszámú házasságkötésekkel függ össze.

A születések száma 16.558 volt. A nyers születési arány 23·7 ezer lélekre, ami kerek 2·0-el jobb mint a múlt év ugyanezen hónapjainak születési aránya.

Elhaltak a szóbanforgó hónapban 11.091-en, 920-al többen mint az előző év novemberében, akkor 14·6 volt a nyers halálozási arány, az idei november hóban pedig 15·9.

A csecsemő halálozás arányaiban is jelentős az eltérés: 1927 novemberében 15·8, az idén 17·7, száz élveszületésre számítva. Az év első felének viszonylag kedvező arányszámait, úgy látszik a második félv egyetlen hónapja sem tudja már felmutatni. Ilyenformán az évi csecsemő halálozás magas aránya veti előre árnyékát.

A gümőkórban elhaltak száma november hó folyamán 1132 volt, 1000 lélekre tehát 1·62 az arány.

Természetes szaporodása népességünknek e hónapban 5467 lélek (1000-re 7·8).

Munkanélküliség. Magyarországon a keresztény-szociálista és a szociáldemokrata szakszervezetek által kimutatott munkanélküliek száma 1928 november havában 13.154 volt, tehát 0·3%-kal emelkedett az előző hónaphoz és 5·8%-kal a múlt év ugyanezen hónapjához viszonyítva. A munkanélküliek közül 11.650 (88·7%) férfi és 1.504 nő (11·3%). A férfi munkanélküliek száma 0·4%-kal emelkedett, a nőké esett 0·1%-kal. A budapesti munkanélküliek száma 7.271, 55·3%-a az összes munkanélkülieknek, számuk az előző hónaphoz képest esett 1·1%-kal, a vidékieké emelkedett 2·1%-kal. Foglalkozási csoportok szerint nagyobb emelkedés látható a faiparnál 27·4%, a ruházati iparnál 21·1% és az ételmezési iparnál 10·8%. Csökkent a munkanélküliség a bőriparnál 35·9%-kal, a szellemi munkásoknál 11·2%-kal és a szállodai és étterm. alkalmazottaknál 6·6%-kal.

A Hatósági munkaközvetítők november havában 14.927 munkanélkület, 6.182 munkahelyet, 4.343 munkaközvetítést tartottak nyilván. Munkához jutott a munkanélküliek 29·1%-a, Budapesten 22·7%-a, a vidéken 42·8⁰/₀-a. 100 munkahelyre esett általában 241 munkakereső, Budapesten 296, vidéken 172.

gőről 877·0 millió pengőre, vagyis 11·7 millió pengővel emelkedett s ezzel a folyószámlabetétek álladéka 2·4%-kal lépte túl az 1913. évi álladékot.

A betétek alakulása.¹⁾
Formation des dépôts.¹⁾

Betétek Dépôts	1924		1925		1926		1927		1928			
	VI.	XII.	XII.		VIII.	IX.	X.	XI.				
	1,000.000 P											
Takarékbetétek — Dépôts d'épargne	3·7	30·6	143·0	231·9	364·8	457·3	464·2	469·5	484·9			
Folyószámlabetétek — Dépôts sur comptes courants	85·2	237·5	378·2	502·3	682·2	799·9	790·4	865·3	877·0			

¹⁾ A budapesti 13 legnagyobb pénzintézetnél és a postatakarékpénztárnál. — *Aux 13 principaux établissements de crédit de Budapest et à la Caisse d'épargne postale.*

A részvények értéke. A budapesti tőzsdén jegyzett részvények értékalakulását jelző *tőzsdeindex* november hó folyamán 18·8-ról 19·1-re emelkedett, a már hónapok óta tartó lanyhuló irányzat az elmúlt hó folyamán megállott s a tőzsde némi megélénkülése volt tapasztalható a nélkül azonban, hogy az árfolyamok általános megszilárdulása bekövetkezett volna. Az egyes kategóriák közül főleg a vegyészeti, továbbá a gáz- és villamossági vállalatok, valamint a bányák és téglagyárak részvényei érték el jelentősebb árfolyamemelkedéseket, míg a gőzmalmok és cukorgyárak részvényeinél némi visszaesés mutatkozott. A többi részvénykategóriánál érdemlegesebb változás nem volt.

Részvényindex.
Indice d'actions.
(1913 = 100)

Megnevezés Désignation	1924		1925		1926		1927		1928				
	VI.	XII.	XII.		VI.	VIII.	IX.	X.	XI.				
Részvényes-index — <i>Indice d'actionnaires</i>	11·4	13·3	10·2	15·6	20·8	19·8	19·9	19·5	18·8	19·1			
Vállalat-index — <i>Indice d'entreprises</i>	—	18·0	14·0	22·4	30·5	30·5	30·7	30·0	29·1	29·5			

Fizetési képtelenségek. Magyarországon az új *fizetési képtelenségek* száma 1928 november havában 105-ről 114-re emelkedett, 8·6%-kal lépte túl az előző hónap fizetési képtelenségeit. Az aktíváknak összege 5.657 ezer pengő, (előző hónapban 4.253), a passzíváknak összege 8.897 ezer pengő (októberben 6.909 ezer pengő) volt. A *befejezett fizetési képtelenségek* száma 62-ről 95-re növekedett 53·2%-kal több, mint október havában. A *befejezett fizetési képtelenségek* aktíváinak összege 1.941, passzívái-

nak összege 3.605 ezer pengő volt. Budapestre esett az összes új fizetési képtelenségek közül 34, 29·8%-a az összes új fizetési képtelenségeknek, 3.400 ezer pengő aktívával és 5.593 pengő passzívával. Az összes befejezett fizetési képtelenségek közül Budapestre esett 31, 32·6%-a az összes befejezett fizetési képtelenségeknek, 976 ezer pengő aktívával és 1.779 ezer pengő passzívával.

Fizetési képtelenségek.
Insolvabilités.

Év, hó Année, mois	Az új fizetési képtelenségek <i>Nouv. insolvab.</i>			A bef. fizetési képtelenségek — <i>Insolv. termin.</i>		
	száma nombre	aktíváinak <i>actifs</i>	passzíváinak <i>passifs</i>	száma nombre	aktíváinak <i>actifs</i>	passzíváinak <i>passifs</i>
összege P-ben <i>en pengős</i>		összege P-ben <i>en pengős</i>				
Összes. <i>Total</i>						
1928. I.	180	10,540.408	15,866.036	55	1,181.429	2,769.304
II.	156	7,656.758	11,368.123	69	6,841.247	10,605.769
III.	171	6,078.971	9,869.785	87	2,509.263	4,312.354
IV.	153	2,913.928	5,046.152	110	2,589.839	4,786.843
V.	176	5,295.772	9,263.534	108	3,651.270	6,294.076
VI.	164	6,250.859	11,248.040	83	2,192.097	4,136.203
VII.	115	3,376.188	5,419.582	85	2,777.133	4,917.539
VIII.	67	2,380.503	3,741.368	139	5,691.183	10,227.488
IX.	59	1,484.643	2,360.621	79	3,316.721	4,871.786
X.	105	4,253.029	6,909.390	62	1,148.717	3,044.701
XI.	114	5,657.069	8,897.314	95	1,940.700	3,604.810

Váltóúvások. Magyarországon az óvatolt váltók 1928 november havában úgy számbelileg, mint értéket tekintve az előző hónaphoz viszonyítva esést mutatnak. Számuk 9.844, 870-nel kevesebb, mint október havában. A bemutatott váltók értéke 6.811.626 pengő, 1.643.157 pengővel kevesebb, mint az előző hónapban.

A magyarországi összes váltók közül Budapest 3.537 darabban szerepel, 35·9%-a az összes bemutatott váltók számának. A Budapesten bemutatott váltók értéke 2.797.500 pengő, 41·1%-a az összes értékeknek.

Óvatolt váltók. — *Lettres de change protestées.*

Időszak — <i>Epoque</i>	Összesen — <i>Total</i>	
	db. <i>pièces</i>	P <i>pengős</i>
1928. I.	10.062	7,814.254
II.	9.243	6,949.589
III.	9.641	6,853.364
IV.	10.549	6,756.663
V.	10.863	7,021.418
VI.	9.335	5,837.878
VII.	9.789	6,354.609
VIII.	10.286	6,732.836
IX.	9.883	6,815.101
X.	10.714	8,454.783
XI.*)	9.844	6,811.626

*) Ideiglenes adat. — *Donnée provisoire.*